

Budapest, 19

2000. VI. 27.

Különösen fontos!

Eisenberger Róbert
aláírás

0288

Előterjesztés.A déli országhatár műszaki megerősítésére.

Déli országhatárunk védelmének fokozására szükséges, hogy béke idején már műszaki erősítéseket hajtsunk végre az ország anyagi teljesítő-képességének figyelembevételével.

A határerősítés kérdése szorosan összefügg a haderő hadművelati tervével. A hadművelati terv alapjai jelenleg kidolgozás alatt állnak és a végleges döntés és jóváhagyás e tekintetben még nem történt meg.

A külpolitikai helyzet megköveteli, hogy a határerősítés kérdése a végleges hadművelati terv előmunkái mellett is már döntésre kerüljön, azon megfontolással, hogy ez évben rendelkezésre álló egy "A" típusú lövész hadtestünk számára a fő, várható támadási irányokban olyan megerősített állásokat építsünk ki, melyek felhasználásával folyó védelmi harc biztosítaná a haderő többi részének időben való feltöltését, mozgósítását és felvonulását.

Az erősítés elvi és gyakorlati keresztülvihetőségének kérdéseiben a Műszaki Parancsnokság és a H.V.K. Anyagi Csoportfőnökség bevonásával a H.V.K. Hm.Csf.-sé, az ottműködő tanácsadó bajtársak közreműködésével javaslatot dolgozott ki, melyet az alábbiakban terjeszt elő:

I.

A műszaki erősítés rendszere.

- 1./ Javasoljuk a déli határ mentén a várható fő támadási irányokban tábori erősítések / föld-fa tüzelőállások / előre való kiépítését, melyeket a legfontosabb irányokban és a legfontosabb területeken vasbetonból építendő, oldalazó tüzre beállított, géppuska és löveg-állásokkal egészítendő ki, oly módon, hogy a vasbeton és föld-fa erősítők aránya 1 /vasbeton / : 3 /föld-fa / lenne.

- 2./ Az erősítési elemek létesítésén kívül javasoljuk hit. és ho. paranoi figyelőhelyeknek és harcálláspontoknak, valamint a hírközpontoknak kiépítését is.
- 3./ Ezen erősítési rendszer kiépítését javasoljuk az "A" harcriadóba a III. hadtest számára megadott vonalban a hadtest mélységéig megépíteni, oly módon azonban, hogy a legfőbb támadási irányok figyelembevételével 2 hadtest és 6 hadosztály figyelőhelyet, harcálláspontot és hírközpontot építenének azzal a céllal, hogy a feltöltendő "B" típusu hadtest legfőbb parancsnokságai részére is előre meglegyenek a vezetést biztosító lehetőségek.
- 4./ Javaslatot teszünk egyúttal a hadsereg mélységében déli és nyugati irányokban védendő terepszakaszokra és vonalakra vonatkozóan is, melyeket a csatolt térképen tüntettünk fel. Ezek táborierősítészerű kiépítésére a polgári lakosság bevetésével adott esetben kerülne sor.
- 5./ Ugy a III. hadtest, mint a hadsereg mélységében javasolt erősítési területek és vonalak térkép alapján lettek kijelölve. Mindezeknél a szakemberek bevonásával való helyszíni szemrevételezése azonnali feladat, melynek alapján pontosan meg kell határozni az erősítési elemek helyét és számát.
- 6./ A térképen végzett előzetes számvetés szerint a vasbeton, valamint föld-fa erődök telepítési sűrűségét illetően 3 variációt terjeszt elő, szemelőtt tartva, hogy a térképen kijelölt főirányok összarcvonal szélessége 230 km., mélysége 10-12 km.

a./ Arcvonal km-ként 2 db. erősítési elem:

Összes építendő elem: 462

Ha a vasbeton elemeknek a föld-fa erődökhöz való viszonyát 1:3-hoz vesszük, akkor ebből:

154 db. vasbeton elemet

308 db. föld-fa erődöt /tüzelőállást / kellene létesíteni.

A 462 db. erősítési elemben elhelyezhető egy lövész hadtest géppuskája harminc gp. kivételével. / ez kb. egy fél zlj. gp. mennyiségnek felel meg. /

1944. március 15.

Ezen variáció biztosítaná az első vonalba eső legfontosabb utak és átjárók lezárását, de nem ad módot kellően a közbeső, mélységben lévő fontosabb tereprészek megerősítésére, melyek a védelem szempontjából tekintetbejönnek.

b./ Arcvonal km-ként 4 db. erősítési elem:

Összes építendő elem 924

Ha a vasbeton elemeknek a föld-fa erődökhöz való viszonyát 1:3-hoz vesszük, akkor ebből:

308 db. vasbeton elemet

616 föld-fa erődöt /tüzelőállást / kellene létesíteni.

A 924 db. erősítési elembe elhelyezhető két lövész hadtest összes géppuskája hatvan gp. kivételével. / a 60 db. gp. 1 löv. ezred gp. mennyiségének felel meg /.

Ez a variáció kielégítően biztosítaná a kijelölt területeken a hadtest mélységig való lezárást abban az esetben is, ha a "B" típusú hadosztályokat feltöltés után szintén a határmentén kellene bevetni.

c./ Arcvonal km-ként 5 db. erősítési elem:

Összes építendő elem 1.155

Ha a vasbeton elemeknek a föld-fa erődökhöz való viszonyát 1:3-hoz viszonyítva vesszük, akkor ebből:

385 db. vasbeton elemet

770 db. föld-fa erődöt /tüzelőállást / kellene létesítenünk.

Az 1155 db. erősítési elembe elhelyezhető két lövész hadtest, továbbá egy lövész hadosztály összes géppuskája.

Ezen variáció biztosítaná azt, hogy a mélységben is kellő sűrűsége lenne az erődelemeknek és ez évben rendelkezésre álló néke hadosztályaink feltöltés után teljes egészében előre elkészített és kiépített védőkörleteket foglalhatnának el összes géppuskáikkal.

II.

Az erősítési rendszer anyag kihatásai:

1./ Költségkihatás tekintetében:

A tervezett erősítési rendszer nagybani költség kihatásának megállapítása végett az alábbi számvetéseket végeztük el:

(211

Egy vasbeton elem építésének költsége /anyag + munkabér / 35.000 Ft
Egy nyitott föld-fa tüzelőállás építésének költsége /anyag + munkabér/ 3.500 forint.

Egy hadtest pk-i vagy hadosztály pk-i harcálláspont építésének költsége /anyag + munkabér " kb. 126.000 forint.

Egy hdt.vagy ho. pk-i hírközpont építésének költsége /anyag + munkabér / kb. 75.000 forint.

ad: a./Arcvonal km-ként 2 elem esetén:

A 154 db. vasbeton elem építésének összköltsége : 5,390.000 forint

A 308 db. föld-fa erőd építésének összköltsége: 1,078.000 forint

Két hadtest harcálláspont és hírközpont, valamint hadosztály parancsnoki harcálláspont és hírközpont építésének összköltsége:

1,608.000 forint.

Az építendő erősítési elemek, harcálláspontok és hírközpontok összköltsége: 8,076.000 forint.

ad: b./Arcvonal km-ként 4 elem esetén:

A 308 db. vasbeton elem építésének összköltsége:10,780.000 forint.

A 616 db. föld-fa erőd építésének összköltsége: 2,156.000 forint.

Pk-i harcálláspontok és hírközpontok / mint 1.esetben / építésének összköltsége: 1,608.000 forint.

Az építendő erősítési elemek, harcálláspontok és hírközpontok összköltsége: 14,544.000 forint.

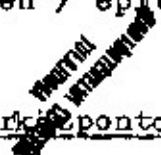
ad: c./Arcvonal km-ként 5 elem esetén:

A 385 db. vasbeton elem építésének összköltsége: 13,475.000 forint

A 770 db. föld-fa erőd építésének összköltsége: 2,695.000 forint

Pk-i harcálláspontok és hírközpontok / mint 1.esetben / építésének összköltsége: 1,608.000 forint.

Az építendő erősítési elemek, harcálláspontok és hírközpontok összköltsége: 17,778.000 forint.

2./ Anyagkiadás tekintetében:

az a./ variációban:

Gömbfa 20-25 $\emptyset$: 3.596 m³

Deszka 5 cm-es : 358*5 m³

Gömbvas: 267*2 tonna

Vasgerenda: 77 tonna

Kazánlemez: 23 tonna

Ácskapocs és szeg: 22*5 tonna

Cement: 1577 tonna

Dorongfa: 37.472 fm.

a b./ variációban:

Gömbfa 20-25 $\emptyset$: 5968 m³

Deszka 5 cm-es: 685*0 m³

Gömbvas: 495*2 tonna

Vasgerenda: 154 tonna

Kazánlemez: 46 tonna

Ácskapocs és szeg: 41*0 tonna

Cement: 2994 tonna

Dorongfa: 174944 fm.

a c./ variációban:

Gömbfa 20-25 $\emptyset$: 7154*4 m³

Deszka 5 dm-es: 843*3 m³

Gömbvas: 609*2 tonna

Vasgerenda: 269*5 tonna

Kazánlemez: 57*5 tonna

Ácskapocs és szeg: 51*25 tonna

Cement: 3612*5 tonna

Dorongfa: 218*680 fm.

Ministerium des Landwirtschaft

A H.V.K. Anyagi Csoportfőnöksége szerint ezen anyagok az erődítések létesítéséhez biztosíthatók.

III.

Javaslatok.

- 1./ Az előterjesztettek összevetése alapján javasoljuk 1951. év IV. hó-ig a b./ variáció szerinti erőítési rendszer kiépítését, ugyanakkor, hogy az a részletes tervek alapján még 1951. év folyamán a c./ variáció szerint tovább fejleszhető legyen.
- 2./ Tábortéri erőítési elemeket /föld-fa erődöket / a III.hdt.hadosztályai építenék ki a műszaki csapatok vezetésével.
- 3./ A vasbeton elemek elkészítéséhez a műszaki csapatok keretében az építés idejére két különleges zlj-at kellene felállítani, melyeknek személyi állományát egyrészt az építőiparból e célra behívott szakszemélyzet, másrészt bevonultatott segédszemélyzet képezné.

A munka elvégzésének idejére vonatkozólag az alábbi adatokat jelentjük:

Egy vasbeton erődöt 17 fő /8 szakmunkás és 9 fő segédszemélyzet/ négy nap alatt készít el abban az esetben, ha az anyag és a gépek a helyszínen vannak. Így két 900-900 fős zlj. négy nap alatt 100 erődöt tud elkészíteni. Amennyiben az anyag szállítását és előkészítését is a különleges zlj-ak végeznék, úgy a b./ variáció szerinti munka egy hónap alatt befejezhető lenne, a parancsnoki figyelők, harcálláspontok és hírközpontok kivételével melyek építéséhez ez esetben szintén kb. 1 hónapra lenne szükség.

- 4./ Az erőítési elemek és harcálláspontok, valamint hírközpontok építésének költségeiben a munkabér is szerepel. Amennyiben az erőítések létesítését a Honvédség aláai végeznék:
  - a./ variáció esetében kb. 1,000.000 forint
  - b./ variáció esetében kb. 2,000.000 forint
  - c./ variáció esetében kb. 2,500.000 forint takarítható meg.

Munka
1951. május 1. napján

- 5./ A kiépített erősítési rendszert a csapatok csak "A" jelzésű harciraadó esetén szállnák meg. /: külön erőd csapatokat nem szerveznénk./ A tábori erősítési elemek karbantartását a legközelebbi helyőrségekben e helyezett alakok végeznék.
- 6./ Drótakadályok és műszaki zárok kiépítését a tervezett erősítési rendszeren belül - elsősorban nemzetgazdasági szempontból - béke idején nem javasoljuk. Szükségesnek tartjuk azonban, hogy a részletes erősítési terv alapján, megfelelő mennyiségű akna és robbanóanyag, valamint tüskés drót legyen tárolva a telepítés helyek közelében létesítendő raktárakban.
- 7./ A H.Mü.Pk-tól szervezett értesülés szerint az ország öntözési tervének megvalósítása során a Duna-Tisza közén a Duna-t és Tisza-t összekötő csatornák építése van tervbevéve. Javasoljuk az építésre kerülő Duna-Tisza csatornák helyének, valamint a csatornák szélességének és mélységének megállapításánál azt a szempontot is tekintetbevenni, hogy ezek a csatornák a Duna-Tisza közének védelme szempontjából, hadműveletileg nagy jelentőséggel bírhatnak.
- 8./ Fenti terv részleteinek kidolgozása céljából javasoljuk, hogy a H.V.K.Hdm.Csf.ség a Fm-i Pság-ok bevonásával az erősítésre tekintetbe jövő irányokat, illetve a térképen megjelölt tekintetbe jövő védelmi vonalakat részletesen szemrevételezze és ezen szemrevételezés alapján készítse el a részletes erősítési tervet. A szemrevételezést november-december hónapban javasoljuk végrehajtani.

Előterjesztjük:

Honvédelmi Miniszter Bajtársnak
Jóváhagyás végett.

1950.XI.8.

L. János utca

Szász Albert

Miniszteri titkárság

HONVÉDELMI MINISZTERIUM

A Hdc. of 4th. körletében, 4. sz. H. H.
4th. körletében, 4. sz. H. H. körletében
4th. körletében, 4. sz. H. H. körletében
4th. körletében, 4. sz. H. H. körletében
4th. körletében, 4. sz. H. H. körletében

Jt
XA 14
K. Székely

Készült: 1 példában

Tartalmaz: 7 félvét és 1 db. 1:750.000-es térképet.

Szerkesztette: Mátékovits Endre vörgy., és Szűcs Miklós ale.

Gépelte: Marmorstein Klára.

Bp.1950.XI.8.

M. K.